GAZET'A TRANSILVANIEI.

„Gazet'a" ese de 2 ori; Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_4$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl v. a. pe unu anu séu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare.

Nr. 70. BRASIOVU, 20|8 Septembre **1877.**

Resbelulu.

Brasiovu, in 19 Septembre.

Scirile aduse de noi in numerulu ultimu s'au adeveritu pe deplinu. Luarea redutei celei mari „Grivitz'a" si pastrarea acestei positiuni tari este a se multiumi mai cu séma eroismului admirabilu alu bravilorу osteni romani, cari despretiuindu mórtea, s'au rapeditu asupra formidabilului fortu de repetite ori si urcandu cu scarile siantiurile inimicului l'au respinsu din cuibulu acel'a intaritu. Victori'a dela Grivitz'a a facutu se lucésca palosiulu stramosiescu érasi in vechia-i splendóre. Tóta press'a europénа admira astadi eroic'a atitudine a trupeloru romane in sangerós'a lupta dela Plevn'a.

Distinctiunile cu totulu estraordinarie, care le-au primitu comandantii si ostenii romani dela Tiarulu tututoru Russieloru, suntu de natura de a face sensatiune in tóta lumea, ca-ci nu s'a asteptatu nimenea cá o armata tenera cá cea romana se dovedésca atata virtute militara si atat'a eroismu in lupta. Dupa luarea Grivitzei imperatulu Alessandru a potutu se primésca cu multiumire din manile principelui Carolu marele cordonu alu ordinei „Stéu'a Romaniei."

Bucuri'a ce trebuie se-o sintimu asupra successeloru stralucite ale stindartului romanu, care primulu a fostu plantatu pe siantiurile inimice dela Grivitz'a, se turbura astadi numai prin scirile, ce ne sosescu de perderile enorme ce le au suferitu bravele batalióne romane. Ajutoriu, pentru fratii nostri! Sariti in ajutoriu braviloru dela Grivitz'a cari 'si-au versatu sangele pentru patria! Aceste esclamari se audu astadi in tóte partile Romaniei, ele strabatu pana la noi. Correspondentulu nostru din Bucuresci ne espune cu cuvinte destulu de convingatóre, catu de mari sunt inca trebuintiele societatii „Crucei rosii", si catu de multu póte astadi folosi si celu mai micu ajutoriu datu spre alinarea dorerilorу celoru ce au cadiutu pe campulu de onóre! Recomandamu deocamdata correspondinti'a memorata atentiunei publicului nostru.

Pana in acestu momentu nu amu mai primitu nici o scire mai positiva despre cele ce s'au intemplatu de Domineca incóce in giurulu Plevnei. Ceea ce amu fostu observatu, ca adeca dupa atatea lupte sangerόse, in cari au cadiutu, cumu spunu inse-si relatiunile din cuartierulu generalu dela Poradim, la 15,000 ómeni morti si raniti, trebuiá se urmeze o pausa — s'a si intemplatu, numai catu acést'a pausa este multu mai lunga decatu amu fi asteptatu.

Totulu se esplica, déca consideramu cá lenga redut'a Grivitz'a ocupata de romani si russi se mai afla inca unu fortu mare pentru a caruia assediare regulata se recere multu timpu. Din acestu fortu turcii au atacatu de repetite ori cu mare inversiunare fortulu Grivitz'a, dér' totdéuna au fostu respinsi crancenu de catra bravele trupe romane. Adeveratu, romanii au platitu destulu de scumpu possessiunea acestei positiuni intarite!

Sgomotele cele mai sensatiunale se respandescu érasi de catra press'a turcofila. Pana acuma tóte aceste sgomote precumu si scirea aventuriósa din Constantinopolu despre respingerea totala a russiloru si romaniloru, suntu demintite prin insesi telegramele oficiale din Poradim. Plevn'a se considera astadi in tóta Europ'a cá unu alu doilea Sevastopolu. Nu trebuie se ne miramu dér', ca a potutu resiste pana acuma atacuriloru uriasie ale armatelorу reunite romano-russe. Lupte cá cele dela Plevn'a sunt ne mai pomenite. Nimenea nu s'a asteptatu la atat'a eroismu de-o parte si atat'a resistentia de alta. Se asteptamu in patientia decursulu loru ulteriorи!

Aducemu mai la vale tóte scirile si descrierile cate le avemu despre luptele fratiloru nostri de dincolo, ele sunt tota atatea documente de devotamentulu, curagiulu si eroismulu neamului romanescu.

Luarea redutei Grivitz'a.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans." de pe campulu de resbelu.)

Din apropiarea Plevnei, 31 Aug. (12 Sept.) a. c.

Diu'a de St. Alessandru, (30 Augustu) fù destinata pentru atacului Plevnei.

Dispositiunea atacului fù urmatórea: Divisiunea a 4-a romana se atace fortulu mare numitu „**Grivicea**", care'lu avea in faḉia; in acelasiu timpu divisiunea a 3-a romana se atace in flanculu dreptu, ér' trei batalióne russesci se atace in flanculu stengu alu divisiunei a 4-a.

La órele 3 din di colón'a de atacu a divisiunei a 4-a formata din: batalionulu alu 2-lea de venatori, batalionulu alu 2-lea din alu 5-lea regimentu de linia, 1 batalionu din alu 16-lea si unu batalionu din alu 14-lea regimentu de dorobanti, — porni spre atacu in tóta ordinea si liniscea.

La órele $3^1/_2$ venatorii, cari erau desfasiurati in linia de tiraliori, cari luasera cu sine si tóte uneltele trebuincióse pentru trecerea siantiului, precumu: gabióne,*) fasine, scari s. a. ajunsera pe crést'a dealului, cam la 3—400 metre departare de fortu. De aci incepù assaltulu cu tóta iutiél'a si fora de a trage focuri asupra fortului, de unde inamiculu ii batea cu focu de infanteria si cu srapnele intr'unu modu inspaimantatoriu. Colón'a cu tóta plói'a de glóntie inse inaintá rapede pana la siantiulu fortului, de unde inse atatu foculu catu si baionetele inamicului o respinsera astfeliu, in catu se retrase cu mari perderi, dér' in regula.

Dupa o jumetate óra sosira si russii, cu cari d'impreuna se reincepù assaltulu, care fù respinsu pentru a dou'a óra. Abia alu troilea assaltu, care se esecuta cu-o vigóre ne mai pomenita, reusi intr'unu modu decisivu. Turcii fura respinsi perdiendu 4 tunuri, unu stindartu si mai multe arme. Romanii d'impreuna cu russii remasera stapani pe fortu pe la órele $6^1/_2$ sér'a.

Timpulu in acésta di erá urítu, plói'a si cétia. Turcii respinsi se retrasera in unu alu douilea fortu dela spatele loru, de unde impreuna cu cei de acolo trageau tóta nóptea asupra fortului ocupatu de noi, incatu erá impossibilu de a dá intariri si artileria trupeloru din fortu. Tóta nóptea se petrecù intr'o fuzilada (impuscaturi continue), ér' diminétia la 4 óre turcii procesera la atacu asupra fortului ce l'au perdutu, si inaintandu pana la parapetulu siantiului respinsera trupele, in cea mai mare parte russe, ce se aflau afara de fortu.

Atacului turciloru erá de o vehementia estraordinaria. Trupele din fortu inca incepura se clatine si erá p'aci se lase fortulu in manile vrasmasiului. In momentulu acesta supremu tocmai ajunsera dóue batalióne si jumetate, adeca $1^1/_2$ batalionu din regimentulu alu 13-lea de dorobanti si 1 batalionu din alu 14-lea de dorobanti, care erau tramise cá trupe próspete se sustiena fortulu. Unu „hurra" poternicu facù se se cutriere aerulu. Dorobantii se aruncara cá leii asupra turciloru si dupa o lupta infricosiata ii respinsera cu baionet'a inapoi.

Redut'a séu fortulu remase érasi in posessiunea nóstra. L'am platitu destulu de scumpu. Perderile nóstre in soldati si oficieri sunt fórte mari. Cá se ve poteti face o ideea despre perderile suferite, ve espunu aci perderile batalionului alu 2-lea de venatori, care dintre tóte a suferitu mai multu. Ele dupa cate le cunóscemu pana acuma, sunt: 350 raniti si morti din 700 ómeni.

Divisiunea nóstra a 4-a este, amu poté dice, mai decimata, — dér' obiectivulu atacului ei, fortulu, 'lu are celu puçinu in possessiune, ceea ce este unu avantagiu din cele mai insemnate pentru luarea celorlalte intariri ale Plevnei.

Se ne intórcemu la divisiunea a 3-a. Acést'a avù inca mari perderi, dér' nu succesulu acelei a 4-a, ca-ci fiindu respinsa nu mai potù a se pune in stare de a reatacá in diu'a aceea. Astadi la 31 Aug. v. russii (corpulu de armata alu 4-lea) atacara Plevn'a despre sioseau'a Lovcei la sudu. In or'a ce ve scriu canonad'a duréza. Resultatulu e necunoscutu.

Acuma ne adunamu si recompletamu fortiele asteptandu altu ordinu. Ddieu cu noi si cu caus'a nóstra!

*) Gabióne (Schanzkörbe) sunt cosiuri de nuiele, cari se implu cu pamentu si cu asianumite fasine (legaturi de nuiele séu craci). Red.

Sciri telegrafice. — (Agenti'a „Havas".)

Parodim, 13 Sept. n. Eri artileri'a a trasu dela puçina departare de intaririle turcesci si de orasiu. Pe la 4 óre mai multe incendii au fostu aprinse in Plevn'a si se audira dóue esplosiuni tari in taber'a turcesca. Turcii au respunsu slabu, silintiele loru au fostu indreptate asupr'a flancului stengu alu russiloru, unde generalulu Skobeleff a respinsu cinci atacuri inversiunate. Dér' spre séra la alu siesselea atacu alu turciloru a fostu nevoitu se parasésca positiunile ocupate la 11 Septembre. In cursulu noptii din urma russii s'au intaritu in positiunile apropiate, pe cari le ocupa impregiurulu Plevnei. Dela inceputulu atacuriloru contr'a Plevnei pana eri, la ór'a unu dupa amédi 6000 de raniti au fostu transportati in ambulantie; 3500 au fostu dejá evacuati. Nici o intelnire n'a avutu locu in cele alte puncte de pe campulu resbelului. Armat'a russa din Rusciucu este concentrata in nouele sale positiuni la mica departare indereptu de Cerni Lom (séu Kara Lom), care este ocupata de turci.

Parisu, 14 Sept. n. Limbagiulu catoruva diuarie dela mórtea dlui Thiers incóce aréta tendintie din partea republicaniloru moderati de a se reapropiá de maresialulu Mac-Mahon.

Belgradu, 15 Sept. n. Unu corpu turcescu de 25,000 ómeni infanteria si cavaleria se concentréza intre Nisi si Sofi'a. Lesjanin ar' dispune dejá de 22,000 ómeni si de 120 tunuri.

Varn'a, 15 Sept. n. Garnison'a din Rusciucu s'ar' pregati se intre in actiune, luandu ofensiv'a.

Parodim, 15 Sept. n. (Oficialu.) La 14 Sept. marele duce comandantu-siefu a petrecutu diu'a inspectandu positiunile si desemnandu loculu, unde se voru asiediá nouele baterii. La 13 si 14 bateriile russo-romane au continuatu canonad'a. Turcii n'au respunsu, menagiandu munitiunile loru in casu de assaltu. Eri la 6 óre de diminétia turcii au deschisu unu focu violentu contr'a redutei din Grivitz'a si apoi au atacatu-o, dér' au fostu respinsi cu concursulu reserveloru romane si russe. Lupt'a a duratu trei óre si unu cuartu. Astadi, 15 Sept., canonad'a continua contr'a retransiamenteloru turcesci si contr'a orasiului. Dela 7 pana la 14 Sept. perderile nóstre au fostu aprópe 12,700 soldati morti si raniti si de 300 oficieri. Perderile romaniloru sunt de aprópe 60 oficieri si 3000 soldati ucisi si raniti. Spiritulu trupeloru este escelinte. Jun'a armata romana se bate escelentu. Pe celelalte puncte ale theatrului resbelului liniscea continua.

Aten'a, 15 Sept. n. Illustrulu admiralu Canaris, presiedintele consiliului de ministrii, a muritu asta nópte. Regele si poporulu elenu sunt in cea mai profunda intristare.

Berlinu, 15 Sept. n. Guvernulu germanu nu a exerciatu nici o influenti'a asupr'a Serbiei si Romaniei in decisiunea luata de aceste dóue state de a intrá in actiune. Guvernulu germanu este cu totulu strainu de aceste decisiuni si n'a luatu nici o parte la negociatiunile, ce au avutu locu in acésta privintia.

Parisu, 15 Sept. n. Dat'a alegeriloru pentru camer'a deputatiloru este definitivu ficsata pentru 14 Octobre. Maresialulu de Mac-Mahon a fostu aclamatu la Poitiers si la Tours. Elu se va intórce mane

Vien'a, 15 Sept. n. 18 Septembre e acuma dat'a otarita, candu principele Milan va parasi Belgradulu si va dá o proclamatiune de resbelu. Tóta armat'a activa a Serbiei va operá contr'a Nisiului, pe candu la alte puncte ale fruntariei fortiele serbesci se voru tiené in defensiva.

Bud'a-Pest'a, 15 Sept. n. (Camer'a deputatiloru.) Mai multe interpelari s'au anuntiatu. D. Helfy a interpelatu guvernulu asupr'a adesiunei Austro-Ungariei la imputarile adressate Portii contr'a crudimeloru turcesci. Interpelarea lui Aponyi a fostu privitória la intrarea Serbiei in actiune. Aceea a lui E. Simonyi a fostu relativa la politic'a guvernului in faḉi'a resbelului russo-turcu. D. Irányi a interpelatu guvernulu spre a sci déca esista o aliantia intre Austro-Ungari'a, Germani'a si Russi'a. In fine d. Ludovicu Simonyi a adressatu guvernului o interpelare intrebandu, déca aliantia ceoru trei imperati exista séu nu, séu déca sunt intr'unu modu generalu arangiamente definitive intre cei trei monarchi.

Principele Carolu a adressatu din cuartierulu seu generalu dela Parodim, M. S. Dómnei urmatórea depesia, cu dat'a 3/15 Sept:

„Astadi am fostu in marele cuartiru generalu alu imperatului unde avui onóre de a-i c o n f e r i m a r e l e c o r d o n u alu „S t e l e i R o m a n i e i,“ pe care Maiestatea S'a a bine-voitu alu primi.

„Mai. S'a m'a numitu comandoru alu crucei santului George si 'mi-a predatu unu mare numeru de cruci pentru soldatii nostri, dreptu recompensa pentru succesele nóstre din 30 Augustu si pentru curagiulu manifestatu de catra armat'a romana in batali'a sangerósa din diu'a acést'a.

„Unu atacu indreptatu de catra turci contra redutei ce se afla in possesiunea nóstra au fostu respinsu eroicu.“

D. Cogalniceanu a adressatu prefectului de Iassi telegramulu urmatoriu:

„Antaiulu regimentu, care a datu peptu inamicului si alu carui drapelu a fostu antaiulu drapelu alu armatei romane, care a primitu botezulu de sange, este alu XIII-lea regimentu de dorobanti compusu din fii Iassianiloru.

„Acestu drapelu este astadi decoratu cu marele cordonu alu „Stelei Romaniei“ si imperatulu Alecsandru a datu cate dóue cruci St. George la fiacare compania din acestu regimentu, care apoi s'au datu celoru mai bravi dupa alegerea soldatiloru. Cá mai totdeaun'a si astadata Iassii au fostu inainte mergetori.

„Mandru a fi Iassianu, rogu-ve a felicitá din parte-mi pe conorasienii si conjudecianii mei.

Bucuresci, 30 Augustu st. v. 1877.

C o g a l n i c e a n u.“

Toastulu dela Casiovi'a.

La manevrele militari din Ungari'a, ce s'au tienutu in dilele prime ale lunei acesteia pe teritoriulu orasiului Casiovi'a (Kaschau) si giuru, a asistatu precum se scie, si Maiestatea s'a imperatorele. Atatu pe la statiunile, pe unde a trecutu, catu si la sosire in Casiovi'a, Maiestatea s'a a fostu primitu din partea populatiunei maghiare cu mare solemnitate si cu dese ovatiuni. Maghiarii inca mai sperau, ca in fine le va succede a castigá pe monarchu pentru planurile si aspiratiunile loru turcofile, candu de odata cadiù cá o bomba in midiuloculu festivitatiloru unu cuventu care desteptandu-i din visurile frumóse in cari se leganau, facù se esplodeze vechile passiuni, produse in tiéra o agitatiune din cele mai regretabile, care se estinde pana la treptele tronului tragundu in descussiune insasi persón'a prea inalta a monarchului.

Intemplarea adeca a voitu, cá Maiestatea s'a imperatulu si regele se se afle in Casiovi'a chiaru si in diu'a de 11 Septembre c., adeca in diu'a onomastica a imperatorelui russescu Alessandru. In onórea acestei dile s'a datu unu prandiu mare, la care monarchulu a redicatu, conformu primeloru relatiuni oficiale ale biuroului de corespondintie, unu toastu intru sanetatea „scumpului seu amicu s i a l i a t u Alessandru II. imperatorele Russiei.“ Acestu toastu urmatu de sunetele imnului russescu, a irritatu pe domnii maghiari astfeliu, incatu nu numai ca nu s'au sfiitu a inscená in aceeasi di in Casiovi'a o demonstratiune turcofila, ci chiaru si astadi, dupace organulu oficialu s'a grabitu a rectificá toastulu dicundu, ca cuventulu „aliatu“ nu s'a pronunçiatu, diurnalele maghiare scuipa focu si vérsa veninu, amenintiandu cu Kossuth si cu revolutiune. Dreptu illustrare reproducemu aci cateva passagie din foile unguresci. Si anume incepemu cu „Egyetértés“, care 'si permitte intre altele urmatóriele imbecilitati revoltatórie pentru fia-care patriotu adeveratu:

„Unde este Vörösmarty — dice numitulu diurnalu, — care printr'o poesia se eternisedie scen'a, unde in pocalulu „primului maghiaru“ straluce vinulu intru sanetatea gâdelui russescu. Palidu si plinu de drépta mania merge in susu si in josu poporulu capitalei, care a cetitu cuvintele, prin cari in Casiovi'a s'a declaratu resbelu „alesei si iubitei“ natiuni turcesci... Kossuth, Kossuth! statua viua, inspiratiunile tale profetice se implinescu, numele teu imple de sentieminte turburatóre animele ómeniloru.“

Diuariulu „Közvélemény“ vorbesce mai puçinu vehementu façia de domnitoriu, inse cu atatu mai tare lovesce pe guvernu. Acestu diuariu dice: „Toastulu regelui nostru ne spune apriatu, ca noi suntemu aliatii russiloru. Regele a facutu bine, ca ne-a spusu adeverulu, natiunea scie celu puçinu de ce se se tiena; ea scie, ca totu ce a disu si ce a facutu guvernulu pana acumu a fostu amagire si mintiuna. Inse poporulu, care uimitu a luatu la cunoscintia cuvintele regelui si a ascultatu imnulu russescu, a strigatu se traiésca aliatulu nostru naturalu — turculu, care si pentru noi bate ostirile majestatii sale Alessandru II.“ — Totu acésta fóia se adressédia apoi catra ministrulu si i spune, ca a fostu detorinti'a densului se veghiedie, cá regele se nu pronunçie pe pamentu unguresçu, in midiuloculu ostirei maghiare si in presenti'a atasiatiloru straini unu asemene toastu, care a compromissu pe domnitoriu inaintea natiunei. Vorbindu apoi de pretinsele victorii turcesci dice, ca Osman si Mehemed Ali numai din gratia n'a datu inca lovitur'a de mórte ostiriloru russesci, inse aceea in curendu va urmá si apoi Alessandru II. „scumpulu nostru amicu“ se fia bunu bucurosu, déca va scapá elu singuru cu viéti'a. — Nu mai puçinu indignatu se esprime si „Kelet“ din Clusiu, care dice intre altele: „Avemu dér' aliatu, si acestu aliatu alu nostru este Russi'a! Iuliu Andrássy, acestu barbatu, pre care Franciscu Deák l'a crediutu de providentialu, a dusu rolulu de notariu publicu la subscrierea aliantiei. Dlu primu ministru maghiaru a fostu acel'a, care a asecuratu parlamentulu, cumca n'avemu aliantia, inse regele maghiaru ne spuse, ca dá, avemu aliatu pe Imperatulu Russiei... Trebue se scimu — adauga numitulu diurnalu — déca mai esiste statu constitutionalu maghiaru, care se scia trai séu mori pentru vointi'a sa, pentru regele seu constitutionalu, inse nici-odata pentru inimiculu traditionalu alu nationalitatii si libertatii sale, pentru Russi'a, care a intreprinsu resbelu de sterpire contra Turciei. Despre aceste dlu primu ministru va trebui se dè deslucire parlamentului, séu va trebui se-si depuna mandatulu.“

Totu asia vorbesce si „Hon“, „Pesti Naplo“ si tóte celelalte diuarie maghiare cari se provóca la dilele revolutiunei din 1848, si de cate-ori potu, facu observatiuni ironice despre „scumpulu nostru amicu si aliatu“, cari tóte sunt direse contra insesi prea inaltei persóne a Domnitoriului. Eca asia scriu foile maghiare, fora cá procuroriloru de statu se le vina in minte a le trage la respundere. Nici façia de cele mai inocente scrieri, ce apparu in colónele diuarieloru romane ei nu se arata atatu de indeferenti. Despre acést'a amu poté istorisi si noi mai multe. —

Bucuresci, 4/16 Sept. 1877.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Scirile mele telegrafice scurte despre furiósele si indelungele bátalii din regiunea Plevnei vi s'au adeveritu pana acuma din tóte partile si prin tóte diariele. Numai rogu pe publiculu „Gazetei“ cá se distinga strinsu intre descriptiunile venite via Constantinopolu, Vien'a-Pest'a si intre cele inaintate chiaru din castre, séu de aici dela Bucuresci in ori-care alta parte a lumei, anume la Elvetí'a, Franci'a, Londr'a, Berlinu etc: Sunt adeca cativa corespondenti straini, oficiari in activitate, séu incai fosti militari, ómeni intelligenti, cu totulu impartiali si totodata fórte curagiosi, carii strabatu chiaru printre glóntie si obuse, cercetéza campulu bataliei indata dupa pausele care se facu, au cunoscintia cu generalii comandanti, si unde se indoiescu, róga pe aceia pentru informatiune, se intielege inse, pe catu o potu dá si ei indata dupa trecerea unui orcanu turbatu de mórte si perire. Atí vediutu, ca diuariele nóstre principali din capitala, in dorinti'a loru de adeverulu curatu, impartiale, incepura se imprumute descriptiuni dela susu memoratii corespondenti, anume elvetiani si americani.

Sciu bine, ca si dv. veti reproduce descriptiuni de acelea; prin urmare eu astadi nu me voiu ocupá nici chiaru de heroic'a portare a trupeloru nóstre, ci voiu lasá cá se o marturisésca si descria altii. Totusi una marturisire voiu face, care este, ca aici noi insine, parintii si fratii soldatiloru nostrii, nu amu asteptatu in a c e s t u gradu manifestarea de curagiu si de infruntare a mortiei, si ca cea mai mare surprisa ne facu regimentele de asia numiti dorobanti, séu cumu le dice poporulu intr'unu modu asia de amabile, c u r c a n i (dela pén'a de curca la caciula). Acésta specíe de militia territoriale, destinata mai inainte a face mai multu numai servitiu de gendarmi, pedestrii si calari, are in corpulu seu multime de individi c a s a t o r i t i, adeca toti de familia si mai toti economi agricultori dintre fruntasii comuneloru. Apoi éta, ca de 8 dile incóoe din cele 11 regimente romanesci, care au participatu la luptele h o m e r i c e dela Plevn'a, cinci regimente au fostu de dorobanti, intre cari alu X-lea si XIII-lea esecutara minuni de bravura.

Pentru cei, carii nu'si potu esplicá bine greutatea estraordinaria a lupteloru din Bulgari'a, e de lipsa a observá, ca in dilele nóstre oficiarii de geniu au venitu la ide'a geniale, cá in locu de a mai dilapidá dieci de milióne pe c e t a t i si f o r t i f i c a t i u n i artificióse, se aléga numai positiuni naturali pe unu terrenu, cumu se dice in limb'a militaria, a c c i d e n t a t u (frant. coupée), déluri cu vali strimte, pe intindere mai mare, unde se intre cate una armata intréga, séu corpuri intregi, cari apoi arunca siantiuri, redute, retransiamente, le incarca de tunuri si de trupe aparatórie, in catu inemiculu se nu se apropie, decatu numai cu cele mai mari sacrificiuri. Asia este la Sîpca, totu asia si la Plevn'a, colo russii, aici turcii. Cunoscute au fostu fortificatiunile naturali, de candu se batu ómenii in lume, si ei se batu de mii de ani; niciodata inse ide'a nu fusese esecutata in proportiuni gigantice cá in dilele nóstre. In acést'a campania pe lenga formatiunea terrenului a concursu si cunoscut'a aplecare a turciloru de a se bate multu mai bine din dosulu fortificatiuniloru, decatu in campu deschisu, aplecare cunoscuta de multu, din bellurile turco-austriace de sub comandele belliduciloru Ludovicu de Baden, Carolu de Lotaringi'a, Eugenu de Sabaudi'a si din cele turco-russesci. La baioneta turcii tienu multu mai reu.

Dér' altu-ceva doriamu eu se spunu publicului dvóstra. Pana a séra, Sambata, s'au transportatu in diverse orasie si spitale la 1600 ostasi romani, raniti mai greu si mai usioru, din carii preste 200 se asiediara in spitalulu „P h i l a n t r o p i 'a“ de aici. Vorbindu totu aséra cu principele Dimitrie Ghic'a, presiedintele „Crucei rosie“, ne spuse cu multa amaratiune, ca nu are nici chirurgi de ajunsu, se impuçinéza si pensaria, scame, bani. Deci eu ve rogu pe dv. si pe confratii dela „Telegrafulu rom.“, cá se faceti catu mai curendu appellu nou in sensulu acesta, se ne ajute tóti si tóte, cati si cate potu. Se'si ia sém'a bine toti romanii, ca sórtea toturoru depende fórte multu dela resultatele acestei campanii, anume comerciantii dv. se nu pérdia din vedere, ca de amu fi suferitu noi cá Romani'a se devina theatru bellicu, cele mai de frunte piatie comerciali si chiaru capital'a tierei erá se ajunga in periculu supremu de a fi bombardate, aprinse, devastate prin cerchesi si basi-bozuci, si unde astadi peru numai soldati in batalia, era se fia sacrificate mii de familii fora distinctiune de sexu si etate, intocma cumu se intempla in Bulgari'a si cumu s'a intemplatu la dv. in 1848/9 din partea seculoru si altoru insurgenti. Ajutati-ne si dv. cu catu poteti, nu ve uitati in gurile maghiariloru, ca la noi se iau in cura si turcii raniti, cá si soldatii nostri, pre candu oficiarii loru comanda focu si impusca chiaru persóne dela ambulantiele nóstre, precumu ve poteti convinge din scirile authentice, care se publica. Cautati la ceea ce dice Europ'a civilisata. Europ'a s'a dedatu a intrebá dela unu timpu incóce, cati sunt romanii si ce sacrificiu sciu ei se aduca pentru esistenti'a si pentru onórea loru.

Nimeni nu ve cere cá se lipsiti p a t r i o t i s m u l u i dv. provinciale si celui austro-ungaru vi se cere inse cu totu dreptulu, cá se simtiti si r o m a n e s c e, si se ve portati romanesce. In Romani'a traiescu multe mii de familii transilvane, romani, secui, sasi, sute de mii de bani mergu de aici pe fia-care anu in Secuime, si in tóte districtele dvóstra limitrofe, pana afundu in Banatu. Nu ve ceremu se versati sange pentru libertatea si independenti'a nóstra, ve ceremu numai p e t e c e, camesi, scame, si cate 2—3 florini dela cei cari au. Cu catu acésta campania va durá mai multu, cu atatu va suferi mai greu si comerciulu dv. Se collaboramu cu totii, cá se se termine catu mai curendu, éra nu precumu vreu unele partide in Angli'a, cá se tiena pana in a. 1879. Aflati, ca multi soldati de ai nostri suntu loviti de cate 3—4 glóntie in gutu, in peptu, in mana, in pitioru, si avemu unulu lovitu de 7 glóntie, din care unele 'i-a remasu in carne, cá se le scótia chirurgii, altele 'i-au sfarmatu óssele.

Dómn'a nóstra Elisabet'a pórta de alaltaeri costumulu femeiloru de ambulantie si alérga tóta diu'a pe la gara cá se védia pe ranitii adusi, apoi pe la spitale, spre a dá ajutoriu celorulalte femei de ambulantie, E a si damele sale, cu ochii scaldati in lacrime. La asilulu E l e n 'a D ó m n 'a tóte fetitiele mari si mici din cele siepte classe lucra neincetatu, esclusivu pentru ambulantie. S'a insielatu fórte reu directiunea Crucei rosii inainte cu 1 luna, candu a publicatu ca nu mai trebue scame. Trebue de tóte, si cu atatu mai multi bani.

Dupace lini'a telegrafica dintre cuartierulu generale cu Nicopole, Turnu-Magurelei si Bucuresci

restaurata a inceputu se functionedie, scirile dela armata au se ne vina mai iute si mai regulatu. Lipsesce cá si post'a intre Turnu-M. si capitala se amble pe fia-care di, éra nu numai de cate 3 ori pe septemana.

Pe toti ranitii russi, cati se potu transportá mai usioru, 'i ducu mereu in Russi'a. □

„Romanulu" primesce dela d. Lachman, cocorespondinte alu diuarieloru „Bund" din Bern'a si alu „Gazetei de Chicago" (Americ'a) urmatórea epistola din Griviti'a 10 Septembre n.

Atasiatu de cinci septemani pe lenga divisiunea 4-a dlui colonelu Angelescu, in calitate de corespondinte alu diuarieloru „Bund" din Bern'a si „Gazetei oficiale din Chicago (Americ'a), amu avutu in diu'a de 27 Augustu ocasiunea de a constatá valórea morala a bravei armate romane. Fiindu insumi oficiaru intr'o armata straina, credu ca apretiarea mea póte avé óre-care valóre, de vreme ce am destula esperiintia din timpurile trecute, candu am avutu si eu onórea de a luptá cu arm'a in mana.

Timpulu nu 'mi permite a ve da amenunte; me voiu margini dér' numai in a ve comunicá ide'a ce amu capatatu despre tener'a armata romana. D. locotenentu-colonelu Voinescu, siefulu statului majoru alu divisiunei 4, erá insarcinatu a face o recunóscere cu regimentulu alu 13-lea de dorobanti, batalionulu alu 2-lea din regimentulu alu 5-lea de linia, si o sectia de artileria.

Eu chiaru m'am alaturatu pe lenga compani'a 5-a din regimentulu alu 5-lea, cu care amu intratu in linia de tiraliori. Dupa puçine momente ne primesce unu focu, cumu n'am vediutu nici la Solferino, nici la Custozza, dér' lantiulu tiraliorilorn se tiene neclintitu. O ordine prefecta domniea in tóte colónele, cari inaintau pasu cu pasu spre redut'a cea mare.

In apropiare de 1000 metri: turcii aruncau o plóia de proiectile asupra colóneloru nóstre, inse toti dela micu pana la mare erau la inaltimea sacrei loru missiuni.

Dupa 2 óre de lupta turcii erau isgoniti dintr'o reduta, pe care o luasera dorobantii cu baionet'a.

Mi-ar' trebui multu timpu cá se ve numescu pe toti bravii; me marginescu dér' a ve spune numai, ca locot.-colonelu Voinescu impreuna cu d. capitanu Groz'a din statulu majoru au statu necurmatu in focu, dandu ordine in steng'a si in drépt'a, unde erá trebuintia.

S'au destinsu asemenea capitanulu Pruncu, Rosianu si majorulu Iarcu din regimentulu alu 5-lea, comandatu de bravulu colonelu Boranescu, acumu siefulu brigadiei II. La dorobanti colonelulu Petrovanu, majorulu Lec'a si altii, séu mai bine disu toti.

Diu'a de 27 au fostu diu'a ceremoniei botezului infanteriei romane. Nici o data n'asiu fi creditu se vedu atat'a bravura la o trupa, care pana acumu n'a cunoscutu foculu.

Astadi am ferma convingere ca armat'a romana merita a fi pusa lenga ori-care armata a Europei si oricine póte fi mandru de soldatii si oficiarii ei care au datu probe atatu de stralucite de vitejia.

Numai mentionezu artileri'a, ca-ci valórea ei este destulu de cunoscuta. D. colonelu Angelescu póte fi fericitu ca comanda ast-feliu de soldati. Ve adressezu acestea, rogundu-ve a le dá publicitatii, fiindu o datoria pentru mine se relatediu unu faptu, la care am fostu martoru ocularu lenga bravii soldati romani.

Lachmann,

Coresp. la „Bund" si la „Gazet'a de Chicago".

Buletine dela theatrulu resbelului.

Joui, 25 Augustu, M. S. Domnitoriulu a plecatu dela cuartierulu seu generalu din Poradim la cuartierulu A. S. I. Marele Duce Nicolae, la Radeniti'a.

In urm'a intielegerii stabilite intre ambii comandanti, M. S. Domnitoriulu a datu ordinu cá, peste nópte, trupele armatei de Vestu se mérga inainte spre a ocupá positiuni in façi'a Plevnei.

A dou'a di, 26 Augustu, la 5 óre de diminétia, bateriile russe si romane au deschisu foculu asupr'a liniei de intariri a reduteloru si retransiamenteloru turcesci, si tunurile inamice au respunsu indata. O canonada din cele mai viue s'a incinsu indata pe valea si pe inaltimile din pregiurulu Plevnei.

La órele 7 de diminétia, M. S. Domnitoriulu, insoçitu de suit'a S'a, a mersu de a inspectatu positiunile trupeloru. E. S. locotenentulu generalu Zotov, siefulu de statu-majoru generalu alu armatei de Vestu, impreuna cu totu statulu-majoru generalu, a intempinatu pe Inaltimea S'a si 'lu a insoçitu in acésta inspectiune. D. generalu Cernatu, comandantulu armatei de operatiune romane, impreuna cu statulu-majoru generalu romanu, a sositu asemenea si a reportatu Inaltimei Séle despre mersulu actiunei spre partea trupeloru romane.

Pe la amédia, a sositu M. S. Imperatorele si A. S. I. Marele Duce Nicolae, impreuna cu suitele Loru. Maiestatea S'a si A. S. Imperiala au asistatu la lupt'a de artileria care se urmá cu mare vigóre din ambele parti. Canonad'a a urmatu in totu cursulu dilei; spre séra M. S. Imperatorulu si Marele Duce s'au intorsu la cuartierulu Loru, éra I. S. Domnitoriulu, dupa ce s'a incredintiatu de efectulu produsu de artileria asupr'a positiuniloru inamice, s'a intorsu sér'a la cuartirulu seu din Poradim. Foculu bateriiloru russo-romane a continuatu si peste nópte, spre a impedicá pe inamicu de a repará stricatiunile produse in intaririle séle.

Sambata, 27 curentu, M. S. Domnitoriulu s'a dusu de diminétia si a inspectatu positiunile armatei romane. Apoi Inaltimea S'a a venitu la centru, unde s'a intalnitu cu M. S. Imperatorulu si cu Marele Duce Nicolae.

Foculu artileriei a continuatu cu energia si in acésta di. Unele din bateriile romane, avendu ordinu a inaintá repede in positiune, n'avusesera timpu a se retransiá si au trasu cata-va vreme descoperite. Cu tóte acestea, ele 'si-au atrasu laude din partea tuturoru. De si foculu au fostu fórte viu, perderile suferite de trupele nóstre in aceste dile au fostu minime. Armat'a romana a avutu unu artileristu ranitu. In trupele russesci perderile au fostu ceva mai simtitóre, intre cari unu colonelu de artileria ucisu.

Spre séra s'a observatu ca un'a din bateriile turcesci nu mai ripostá focului nostru. O colóna de atacu s'a indreptatu imediatu spre dens'a, si ajungundu in bateria au gasit'o abandonata, turcii trasportasera cu mare graba tunurile dintrens'a. Trupele imperiale russesci, pornite spre a atacá acea bateria, au luatu imediatu posesiune de dens'a. M. S. Imperatorulu s'a intorsu sér'a la cuartierulu seu, ér' I. S. Domnitoriulu impreuna cu A. S. I. Marele Duce Nicolae s'a indreptatu spre Poradim.

In nóptea de 27 spre 28 Augustu, regimentulu alu 13-lea de dorobanti si unu batalionu din regimentulu alu 5-lea de infanteria de linia, au esecutatu unu atacu asupr'a unui retransiamentu turcescu. Dupa o impuscatura fórte viua din partea inamicului, sustienuta prin focuri de srapnelu trase din bateriile séle, turcii au parasitu retransiamentulu care au fostu luatu de trupele nóstre, si in care s'au mantienutu cu tóte incercarile facute spre a li'lu luá inapoi. Acésta intreprindere a fostu esecutata cu vigóre si cu unu aventu admirabilu de tinerile nóstre trupe, si ele au inaintatu la atacu cu resolutiunea si cu bravur'a unei trupe dejá incercate in focu. De si scurta, lupt'a a fostu destulu de sangerósa, ceea ce dovedesce vioiciunea ei. Perderile inamice nu s'au potutu bine constatá, ca-ci elu s'a grabitu a luá cu densulu cea mai mare parte din mortii si ranitii sei. Din partea trupeloru romane avemu a inregistrá 16 morti si aprópe 100 raniti, apartienendu regimentului alu 13-lea de dorobanti, batalionului din regimentului alu 5-lea de infanteria si unei baterii calarétia, care a sustienutu atacului. Capitanulu Mortiunu, din alu 13-lea de dorobanti, locotenentii Marinescu, din alu 5-lea de infanteria, si Hartelu, din bateri'a calarétia, au fostu raniti.

Acestu primu faptu de arme alu ostasiloru romani 'si-au atrasu laude din partea armatei imperiale si a escitatu unu mare entusiasmu in rondurile ostirei nóstre.

Dumineca, 28 Augustu, I. S. Domnitoriulu a mersu de a visitatu la ambulantia ranitii romani in lupt'a din nóptea precedenta. Apoi, Mari'a S'a sa intorsu inaintea positiuniloru, unde a intalnitu pe Maiestatea S'a imperatorulu si pe A. S. I. Marele Duce Nicolae. Aci augustulu monarchu a esprimatu suveranului nostru felicitatiunile Séle pentru vitejí'a aretata de trupele romane. Maiestatea S'a Imperatulu a insarcinatu apoi pe adjutantulu Seu, principele Demidoff Lapuchin, de a merge in liniile romane si a transmite regimentului alu 13-lea de dorobanti, batalionului din regimentulu alu 5-lea de infanteria si bateriiloru romanesci, augustele Séle felicitatiuni pentru portarea loru in aceste trei dile de lupta.

La dejunulu care s'a luatu pe campu de Maiestatea S'a Imperatorulu impreuna cu A. S. I. Marele Duce Nicolae si cu I. S. Domnitoriulu, cu suitele loru, suveranulu tuturoru russiloru a ridicatu unu toastu in sanetatea armatei romane. M. S. Domnitoriulu a respunsu portandu in sanetatea armatei imperiale, care va stimulá aventulu de vitejia in armat'a romana. Apoi, Imperatorulu a bine-voitu a dá ordinu a se distribui 50 de cruci ale ordinului santului George soldatiloru din bataliónele si bateriile romane, cari luasera parte la lupta, cate doue cruci de fia-care compania din regimentulu alu 13-lea de dorobanti si din batalionulu regimentului alu 5-lea de infanteria, cate doue cruci asemenea de fia-care bateria de artileria, éra pentru bateri'a Nr. 5, care erá cea mai inaintata si se mantienea sub foculu incrucisiatu alu bateriiloru inamice, Maiestatea S'a ordonà a se distribui 4 cruci ale santului George acestei brave baterii.

M. S. Domnitoriulu, merse in persóna spre a esprime trupeloru cari fusesera in focu domnésc'a sea multiumire, si trupele 'lu salutara cu entusiaste aclamatiuni. Domnitoriulu decorà drapelulu regimentului alu 13-lea de dorobanti cu crucea ordinului „Stéu'a Romaniei", pentru bravur'a acestui regimentu.

Canonad'a urmà cu cea mai mare vigóre, in totu cursulu dilei de 28 Augustu sub ochii Maiestatii Séle Imperatorului Russiei si ai A. S. I. Marelui Duce Nicolae, si sub comand'a directa a comandantului-siefu alu armatei de Vestu, M. S. Domnitoriulu. In acésta di bateriile russe si romane castigara necontenitu teramu inaintendu spre inamicu, restrangundu cerculu de guri de focu care incongiurà si bate positiunile séle poternicu intarite.

Pe la órele 4 dupa amédiu unu detasiamentu de infanteria din trupele romane protegiatu de foculu artileriei nóstre, facu o recunóscere in tiraliori spre redut'a cea mare din liniele turcesci. Inamiculu, crediendu intr'unu atacu din partea nóstra, scóse imediatu din reduta trupe de infanteria, unu focu viu se incinse, si scopulu recunóscerii, care erá de a vedé ce fortie are inamiculu spre a protegiá redut'a, fiindu atinsu, tiraliorii nostri se repliara in ordine, si infanteri'a turcésca se retrase. Imperatorulu, Marele Duce Nicolae si Domnitoriu se reinturnara spre séra la cuartiele loru; éra foculu artileriei continuà tóta nóptea.

— Spre complectarea sciriloru despre assaltele date la Plevn'a in diu'a de 30 Augustu de catra trupele russe si romane, potemu adauge, ca in aceea di, sér'a tardiu, s'au luatu doue redute turcesci, din cari un'a, numai de catra trupele romane. Luarea redutei cei mari Griviti'a s'a facutu de doue regimente russe si de doue-spre-diece bataliéne romanesci.

O alta reduta, a fostu atacata de romani; de si trupele nóstre au fostu respinse, ómenii de sciintia asigura ca si acésta reduta trebue se cada indata ce armatele aliate voru incepe a o bombardá din redut'a Griviti'a ce acumu este in man'a trupeloru russo-romane.

Consecintia este ca caderea Plevnei nu mai este decatu o cestiune de timpu. Ultim'a reduta luata nu mai este decatu de optu sute de metri departe de orasiulu Plevn'a.

Perderile romaniloru suntu insemnate, inse nu suntu asia de mari in proportiune cu formidabil'a intarire a reduteloru si a retransiamenteloru din giurulu Plevnei, care se potu comparà cu tariile dela Sevastopolu si dela Düpel din Danimark'a. Numerulu mortiloru este apróbe de doue sute, intre care suntu diece oficiari. Numerulu ranitiloru se apropia de 1000 intre cari suntu 30 oficiari.

Detaliele si numele ne lipsescu inca. Regimentulu de dorobanti Nr. 10 si batalionulu alu 2-lea de venatori au avutu cele mai mari perderi. „Monitoriulu."

Dupa raporturile primite pana acumu, perderile nóstre suntu de 1300 pentru divisiunea a 3-a si a 4-a, atatu morti catu si raniti. Trupele, in totu timpulu actiunei, a datu proba de celu mai mare devotamentu si abnegatiune; s'au luptatu cá nisce eroi. Moralulu loru este esceliute. Dupa cumu am aretatu, una din redute a fostu luata; remane inca un'a, inse acést'a se va assediá in regula; deja s'a construitu doue baterii si alte retransiamente de apropiere; trupele nóstre sunt fórte apróbe de dens'a. Pentru portarea trupeloru primimu continuu felicitari si laude atatu din partea strainiloru, catu si a Majestatiei Sale. Regimentulu 14 de dorobanti s'a destinsu fórte multu; elu a fostu, care a intratu antaiu la reduta. Cu dreptu cuventu ne potemu mandri, ca amu inceputu a ne afirmá in façi'a Europei si a o convinge, ca Romanii sunt o natiune eroica. Din oficiarii superiori majorulu Siontiu este mortu, majorulu Lipanu ranitu; oficiari inferiori 10 morti si 30 raniti. Capitanulu Valteru a moritu implantandu fanionulu pe retransiamentu; majorulu Siontiu a moritu la atacu in fruntea batalionului."

Oficiarii, afara de trei, au rani fora gravitate.

„Mon."

Actu nou de barbaria turcésca.

In urm'a unei incunosciintiari telegrafice sosite din cuartierulu generalu romanu la ministeriulu de esterne din Bucuresci, d. Cogalniceanu indata a adressatu catra dd. agenti diplomatici ai

Romaniei in strainatate urmatórea depesia circulara:

„Domnule agentu! Dupa lupt'a care a avutu locu in façi'a Plevnei, comandantii trupeloru nóstre au arboratu drapelulu parlamentariu si au tramisu se redice mortii nostrii romani remasi pe campulu de bataia, pentru a indeplini ultimele datorii. Turcii au trasu asupra impiegatiloru sanitari si au omoritu pe doi dintr'ensii.

„Comunicati actulu acest'a de crudelitate cu-i se cuvine, pentru cá lumea civilisata se véda, cumu respectéza sublim'a Pórta conventiunea de Genev'a.

Cogalniceanu."

Societatea academica romana.

Siedinti'a din 20 Augustu 1877.

Membrii presenti: D. N. Cretiulescu, V. Maniu, G. Sionu, A. Odobescu, N. Ionescu, I. Ghic'a, G. Baritiu, A. Treb. Laurianu, I. Caragiani, V. A. Urechia, D. Sturdza, Gr. Stefanescu.

Presiedinte I. Ghica.

Se dà lectura processului verbale alu siedintiei precedenti si se adopta.

Se comunica o adressa a dlui A. Odobescu, prin care inaintédia pentru bibliothec'a Societatii trei publicatiuni nóue ale dlui baronu d'Avril, membru onorariu alu Societatii, si anume:

1. „De Paris à l'île des Serpents, à travers la Roumanie, la Hongrie et les Bouches du Danube, par Cyrille."

2. „Le théatre en France depuis le moyen âge jusqu'à nos jours."

3. „Saint Cyrille. Mémoire sur la langue, l'alphabet et le rite, attribués aux apôtres Slaves du IX-e siecle."

Se primesce cu multiamire.

D. presiedinte comunica din partea delegatiunei:

1. O relatiune asupra scrieriloru principiloru Dimitrie si Antiochu Cantimiru in urmatórea cuprindere:

„Dlu baronu Stuart, consululu generalu alu Russiei, a avutu extrem'a buna-vointia a interveni pe lenga guvernulu seu a ne procurá o lista detaliata de tóte scrierile acestoru doui mari scriitori, transmitiendu-ne totu-odata si o notitia fórte insemnatóre a dlui Kunic, membru alu Academiei imperiale de sciintie, prin care ni se face cunoscutu, ca Academi'a sciintieloru nu possede operele principelui Dimitrie Cantimiru, carele, repausatu la 21 Augustu a. 1723, nu a potutu fi directoru alu Academiei imperiale de sciintia, acelu institutu fiindu infiintiatu mai in urma, la an. 1724, Ianuariu 28; dér' ca fiiulu seu Antiochu a potutu se fi avutu relatiune cu mai multi din membrii acelei Academie si mai alesu cu celebrulu humanistu Bayer, la mórtea caruia, in a. 1738, o parte din manuscriptele lui Dimitrie si Antiochu Cantimiru a tracutu la bibliothec'a academica si de acolo s'a incorporatu cu museulu asiaticu in an. 1818.

„Titlurile acestoru manuscripte sunt:

Nr. 51. „Demetrii Cantemiri, historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othmanicae."

Nr. 52. „Annotationes ad (incrementa Aulae Othmaniae seu) Historiae Othmanicae librum I etc. Demetrius Cantemirus Princeps Moldaviae" (266 pagine in folio.)

Nr. 53. „Demetrius Cantemirus. Annotationes ad decrementa Aulae Othmanicae." Pag. 273—378 in fol.

Nr. 54. „Demetrii Cantemiri Principis Moldoviae descriptio." (184 pagine in fol.) (autographum autoris passim in margine.)

NB. Acestu manuscriptu incepe cu capitululu II si se termina cu capitululu XVIII.

Nr. 55. „Demetrii Cantemiri, Principis Moldovíae, Historia Moldoviae,*) descripta ex apographo quod eius filius mecum communicavit." Petropoli 1726—1727 (266 pag. in 4.)

Nr. 56. „Vita Constantini Cantemirii cognomento senis Mold. P. P. Autore Demetrio Cantemiro, Principe Moldaviae. Ex autographo auctoris. (179 pag. in fol. s'au adausu la acést'a 2 pagine manuscripte 180 si 181.)

Nr. 60. „Collectanea Orientalia." Acést'a provine din collectiunea librariei Bayer.

Sectiunea III cuprinde: „Principis Demetrii Cantemiri variae schedae et excerpta e autographo descripta." (54 pag. in 4.)

NB. Dintre tóte aceste copie numai un'a are pe densa note autographe ale principelui Dimitrie Cantemiru.

„D. Kunik observa in notiti'a ce ne a tramisu, ca Nicolae Bantysch-Kamenski, care in anulu 1783 a fostu numitu directore alu archiveloru colegiului afaceriloru esterne, a publicatu intr'acelasiu anu o biografia a principiloru Dimitrie si Constantinu Cantimiru, compusa de Bayer in latinesce. — Intr'unu suplimentu adausu de N. Bantysch-Kamenski nu face mentiune de copiele citate mai susu, dér' asigura, ca Academi'a sciintieloru possede o carte manuscripta a principelui Dimitrie Cantimiru, alu carui titlu este: „Monarchiarum physica examinatio."

Pana acuma inse nu s'a potutu gasi o proba positiva, ca se fi esistatu vre odata in posessiunea Academiei sciintieloru unu asemenea manuscriptu.

Totu d. Kunik observa, ca in anulu 1732 Principele Antiochu Cantemiru luase cu densulu la Londr'a mai multe manuscripte ale tatalui seu si ca acele manuscripte dupa mórtea lui s'au vendutu cu licitatiune si mai pe urma au trecutu in manile lui Kruse, medicu alu imperatesei Catherinei II, care le possedea inca in anulu 1764.

Unulu dintr' acele manuscripte, intitulatu „Discription de la Moldavie", s'a datu inainte de 1764 academicului Müller de catra Kruse si s'a tiparitu de dóue ori: antaiu in Magasinulu lui Büsching (Tom. III), si mai in urma separatu in titlulu: „Dem. Cantemiris Beschreibung der Moldau." Frankfurt 1770.

Mai esiste din acésta scriere si o editiune in limb'a russa, din 1789; dér' aceea nu este decatu o traductiune dupa traductiunea germana.

D. Kunik ne spune, ca dupa marturisirea mitropolitului Eugeniu, care a facutu dictionariulu seu pe la 1812, manuscriptulu originale alu „Descriptionis Moldaviae", datu la lumina de Büsching, s'ar' fi aflandu la Academi'a de sciintie. — Alegatiunea acést'a nu póte fi fora temeiu, déca ne reportamu la Nr. 54 si 55 ale copieloru lui Bayer; dér' acést'a nu are importantia, de buna-óra ce este constatatu ca traductiunea germana s'a facutu dupa esemplariulu manuscriptu, care se aflá in manile principelui Antiochu Cantemiru.

Nu se scie ce s'au facutu cu manuscriptele, cari au appartienutu doctorului Kruse, dér' s'ar' poté crede, ca Müller (capulu archiveloru din Moscua pe la an. 1766) le ar' fi recomandatu attentiunei lui Nicolae Bantysch-Kaminski, ruda a principiloru Cantimiru. Celu puçinu nu se scie de unde proveniau manuscriptele lui Dem. Cantimiru, pe cari N. Bantysch-Kaminski le-a fostu depusu in archivele din Moscu'a.

Remane de observatu, ca Demetriu Bantysch-Kamenski, fiiulu lui Nicolae, numai mentionédia acele doue manuscripte, cari, dupa spus'a tatalui seu si a metropolitului Eugeniu faceau parte din manuscriptele Academiei sciintieloru.*)

D. Kunik recomanda aceloru, cari ar' voi se se ocupe seriosu cu cercetarea productiuniloru literarie ale principelui Dimitrie Cantemiru se aiba in vedere notele si documentele tiparite de reposatulu academicu I. Pekarski.

Totu in privinti'a scrieriloru principiloru Cantemiru. ministrulu afaceriloru straine ne face cunoscutu prin not'a sa Nr. 771 din 1 Februariu 1877, ca consululu generale alu Russiei, cá se respunda la dorinti'a ce amu espressu de a obtiené permissiunea s'a se scotemu copie dupa manuscriptele in limb'a romana ale principelui Dimitrie Cantemiru a „Chronicului Romano-Moldo-Vlachiloru", ne tramite o lista de tóte manuscriptele principiloru Dimitrie si Antiochu Cantemiru, cate se gasescu in archiv'a imperatésca a Russiei; dintr'acea lista se vede, ca Chroniculu Romano-Moldo-Vlachiloru se afla in archiv'a principala din Moscua, si baronulu Stuart face cunoscutu, ca regulamentulu mentionatului institutu nu permite a se scóte afora manuscriptele si cartile ce posede, dér' ca potemu tramite acolo o persóna de incredere si directiunea archivei se va grabi a pune la dispusitiunea tramisului nostru tóte manuscriptele pentru a se scóte copie dupa densele. (Va urmá.)

*) Cuvintele: Historia Moldaviae" au fostu sterse si inlocuite prin: ,Descriptio antiqui et moderni status Moldaviae". Acésta copia cuprinde 30 capitule.

*) A se vedea biographi'a principelui Dim. Cantemiru inserata in: „Slovarr dostopamjtnich ljudei Ruskoi ejemli. Tschat tret. Moskva 1836."

Noutati diverse.

— (Adunarea generala a universitatii sasesci din Sibiiu) fù amanata in 18 Sept. de catra comitele Wächter pe 14 dile dupace a tienutu abiá doue siedintie.

— (O parere caracteristica a dlui Tisza.) „Neues Pester Journal" relatéza ca ministrulu Tisza ar' fi disu relativu la nou'a agitatiune turcésca din Ungari'a si la interpellatiunile anuntiate in camera: „Most már az egész ország megbolondult." (Acuma a nebunitu tiér'a intréga.)

— (Unu nou soiu de lipitori ale sateloru.) Cu tóte ca faimós'a institutiune de esecutori de dare s'a cassatu, insarcinandu-se judii si notarii comunali cu incassarea dariloru, totusi prin acea parte a tierei, pre unde se dice ca se afla si ungurii cei romanisati, adeca prin unele sate din comitatulu Huniadórei se sustienu inca si astadi asemeni esecutori, cari traiescu din sudórea poporului. Asiá ni se comunica, ca unu esecutoru de acestia locuiesce in comun'a Folt, manca, bea si fumédia cá unu pasi'a turcescu, ca-ci la fiacare patrariu de anu se duce cu cuitanti'a la primarii comunali din Folt, Bobelna, Rapoltu, Rapoltielu, Uroiu si Carpenisiu si scóte cate 20—30 fl. dela fiacare comuna. In fine, vediendu judele din Rapoltu asemene nedreptate, i negà solvirea, inse esecutorulu scurtatu astfeliu in veniturile, ce se indatenase a le scóte dela iobagii sei, se planse la pretorele (szolgabiró), care indata ordonà judelui respectivu se-i platésca competintiele, ce nu i competeau. Primariulu, neavendu ce face, i-a platitu, inse a cerutu desluciri dela inspectorulu de dare, care i spuse apriata, ca institutiunea esecutoriloru de dare s'a stersu, si ca prin urmare nici respectivului esecutoru B. nu-i mai compete nimicu; din contra, ce a incassatu in tempulu din urma, a incassatu pe nedreptu. Din norocire nu multu dupa acést'a, locuitorii din Romosiu au alungatu pe esecutorulu, care sugea sangele poporului si asiá densulu a trecutu in altu cercu, unde de buna séma se va incercá a luá si dela ómenii de acolo contributiune, cá si candu n'ar' ajunge si impositele publice, pe cari bietulu poporu nici nu le mai póte portá. Casuri de aceste se intielege nu potu servi nicidecumu spre laud'a organeloru acelora din numitulu comitatu, cari sunt chiamate a supraveghiá strict'a si drépt'a aplicare a legiloru.

— (Trofeele romane.) Luni in 17 Sept. s'a asteptatu cá majorulu Candiano-Popescu se sosésca in Bucuresci cu stégulu celu verde, pe care armat'a romana la luatu dela turci cu ocasiunea ocuparii redutei Grivitza. In curundu se voru aduce in capitala si tunurile pe cari le-au luatu romanii dela Osman-pasi'a.

Redactoru respundietoriu si editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiu HENRICU.